

УДК 7.12

АСПЕКТИ ГРАФІКИ УКРАЇНСЬКОГО ОРНАМЕНТУ

КОЛІСНИК Олександра, ОСАДЧУК Юлія, КУРОВСЬКА Дар'я
Київський національний університет технологій та дизайну, Київ, Україна
*kolisnyk.ov@knutd.edu.ua, juliaosadchuk7@gmail.com,
kurovska.dv@knutd.edu.ua*

Аналізуються особливості використання українських орнаментальних візерунків, символів, кольорів, мотивів у сучасному графічному дизайні. Розглянуто аспекти переосмислення українського орнаменту та варіанти інтегрування їх у контексти сучасного дизайну.

Ключові слова: орнамент, графічний дизайн, символ, культура.

ВСТУП

Сучасний графічний дизайн активно звертається до традиційних візуальних образів, які мають глибокі сенси. Український орнамент із його багатою історією та складними графічними елементами є наразі особливим джерелом натхнення для дизайнерів, які прагнуть наповнити свою роботу вагомими та суттєвими інформаційними сенсами, культурною автентичністю та візуальною привабливістю.

Український орнамент охоплює широкий спектр графічних елементів, зокрема, традиційних візерунків, символів, кольорів, мотивів, які глибоко вкорінені в українському культурному просторі, відображають національну спадщину країни та орієнтири мистецьких спрямувань.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Метою дослідження є аналіз способів використання українського орнаменту, традиційних візерунків, символів у сучасному графічному дизайні. Розглянуто аспекти переосмислення українського орнаменту та варіанти інтегрування їх у контексти сучасного дизайну, зокрема, спрощення, цифрові оброблення та експериментування, адаптація для інтерактивних платформ, використання їх для візуальної ідентичності бренду та маркетингу, кольорові палітри орнаментів.

РЕЗУЛЬТАТ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Історія та теорія народної орнаментики, яка представлена у роботах Кари-Васильєвої Т.В., Кульчицької А.Я., Селівачова А.С. та інших провідних науковців, не зважаючи на значний доробок у цій галузі потребує подальших досліджень також у сфері практичного застосування даних патернів в сучасному графічному дизайні,

Аналізуючи український орнамент, ми можемо виділити декілька основних графічних елементів які зустрічаються тут. А саме це такі як: геометричні візерунки: квадрат, трикутник, ромб, коло, хвилясті лінії; рослинні

мотиви також відіграють значну роль, символізуючи родючість, природу та достаток [3]. Орнаментальні знаки та символи народного мистецтва багаті на глибинні світоглядні сенси життєдіяльності народу й постають інформаційними та ідентифікаційними кодами нації, є наразі вагомими та актуальними.

Сучасний графічний дизайн через це активно використовує народну символіку у фонах, рамках чи декоративних патернах друківаних та цифрових медіа. Якщо згадувати про кольорову палітру, то вона доволі насичена: червоний, жовтий, синій, зелений та чорний. Ці кольори слід і необхідно використовувати й у дизайні. І одним із прийомів використання яскравих кольорів є те, що дизайнери роблять контрастну комбінацію. Це потрібно для того щоб створити візуальний ефект та виділити ключові елементи. Наприклад, використання насиченого синього з яскравим зеленим створить доволі цікаві контрасти і приверне увагу глядача. Варто ще зауважити те, що український орнамент характеризується симетрією та балансом. Візерунки часто розташовуються в дзеркальному відображенні або обертальною симетрією, створюючи відчуття гармонії та порядку (рис. 1).

Рис. 1. Упаковка енергетичного напою Моршинська «Воля»

Говорячи про сучасну адаптацію орнаменту в графічному дизайні, ми можемо сказати те що тут поєднуються історичні елементи із сучасною естетикою. Тобто дизайнери експериментують із традиційним у пошуках нових інноваційних рішень. Такий підхід нам дозволяє створювати динамічні та культурно релевантні графічні проекти. Як приклад ми можемо навести декілька варіантів застосування орнаменту сучасними дизайнерами. А саме це мінімалізм та спрощення: орнамент спрощується або абстрагується, що дає змогу створити більш мінімалістичний дизайн. Цифрові технології швидко прогресують, надаючи нові способи адаптації та експериментування у цій сфері, такі як масштабування, редагування, накладання різних шарів декоративних елементів, що дає змогу по-новому створювати орнаментальні дизайнерські композиції для мобільних додатків, веб-сайти та соціальні мережі активно використовують таким чином створений контент. Ідентичність бренду та маркетинг: Проявляється це в тому що орнамент, тобто декоративні елементи ми інтегруємо в упаковки, логотипи (рис.2), рекламу, і таким чином це допомагає створити незабутні враження від бренду.

Рис.2. О. Стадник. Знак Музею Івана Гончара. 2019

І зважаючи на це використання орнаменту може викликати відчуття автентичності та культурної гордості. На основі даного матеріалу можна розглянути, як приклад, знак культурної платформи «Ковчег «Україна»». Цей знак побудований так що в його основі використовується ромб в поєднанні з іншими геометричними фігурами. Мається на увазі, що це поєднання великих форм з частково прикрашеним трикутним візерунком (патерном) [3].

ВИСНОВКИ

Отже, адаптація українського національного орнаменту до тенденцій сучасного графічного дизайну, дає змогу зберегти баланс між традиційною естетикою та новітніми постмодерними інтерпретаціями загальноприйнятого. Інноваційне трактування дизайнерами українського орнаменту, згідно естетичних та концептуальних уподобань соціуму, надає змогу створювати актуальний візуально переконливий український дизайн, характерного для динамічних потреб сучасності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кара-Васильєва Т.В. Чегусова З. Декоративне мистецтво України ХХ століття. У пошуках «Великого стилю». Київ: Либідь, 2005. 274 с.
2. Колісник О.В., Мисак С.В. Символіка орнаменту народної вишивки у графічному дизайні. *Art and design*. 2018. №2. С. 35-42 DOI:10.30857/2617-0272.2018.2.4.
3. Оганесян С., Колісник О. *Знаково-символічні засоби візуальної ідентифікації бренду*: моногр. Київ: КНУТД, 2024. 212 с.
4. Удріс-Бородавко Н. Графічний дизайн з українським обличчям. Київ: ArtHuss, 2023. 204 с.

KOLISNYK O., OSADCHUK Y. KUROVSKA D. GRAPHIC ASPECTS OF UKRAINIAN ORNAMENT

The peculiarities of the use of ancient Ukrainian ornamental symbols in modern graphic design are analyzed. Aspects of rethinking Ukrainian ornaments and options for their integration into the context of modern design are considered.

Keywords: ornament, design, graphic design, symbol, culture.